اخبار کوتاه

روش تامین مالی نهضت ملی مسکن مورد بررسی مجدد قرار می گیرد

وزیر راه و شهرسازی گفت: موضوع روش های تأمین مالی طرح نهضت ملی مسکن با توجه اینکه متقاضیان مسکن‌های حمایتی از اعضای دهک‌های پایین درآمدی جامعه هستند، باید مجدداً مورد بررسی و ارائه راه‌حل قرار گیرد.

به گزارش پیام آشنا به نقل از وزارت راه و شهرسازی، «مهرداد بذرپاش» دیروز ۲۲ آذر در مراسم هفته پژوهش در مرکز تحقیقات راه،مسکن و شهرسازی اظهار کرد: برای اینکه نتایج پژوهش ها به نتیجه نهایی و حل مشکل منجر شود لازم است به مرحله شناخت نظام مسائل، ارائه راه حل ها و اجرایی کردن راه حل ها وارد به درستی انجام شود و هر مرحله اگر به درستی انجام نشده باشد نمی تواند به نتیجه نهایی حل مشکل منجر شود.

وزیر راه و شهرسازی با ارائه توضیح در این خصوص که در حال حاضر مشکلاتی در نظام و الگوی شهرسازی، شهرهای جدید و ساخت مسکن وجود دارد، گفت: در سال‌های متمادی پژوهشگران برای این مورد تحقیقات متعددی را با ارائه ایده‌های خوب انجام داده‌اند، اما باید بررسی شود که مشکل در کدام یک از مراحل شناخت نظام مسائل، ارائه راه‌حل‌ها و اجرایی کردن راه‌حل‌ها بوده که منجر به حل موضوع نشده است.

وی افزود: در صورت انجام پژوهش‌های مطلوب و مناسب باید مراحل بعدی راهم مورد کنکاش قرار داد تا چنین وضعیتی مواجه نشویم.

ششمین نمایشگاه حمل ونقل، لجستیک و صنایع وابسته برگزار می‌شود

ششمین نمایشگاه حمل ونقل، لجستیک و صنایع وابسته از تاریخ ۲۷ تا ۲۹ آذرماه امسال در مصلی امام خمینی (ره) با حمایت وزارت راه و شهرسازی، معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور و صندوق نوآوری و شکوفایی برگزار می‌شود.

به گزارش پیام آشنا، «وحید قربانی» گفت: در این نمایشگاه ۳۱۱ شرکت دولتی و خصوصی و دانش بنیان حوزه حمل ونقل در فضایی بیش از ۴ هزار مترمربع درنمایشگاه حضور دارند.

سرپرست مرکز ارتباطات و اطلاع رسانی وزارت راه و شهرسازی، گفت: در این نمایشگاه فعالان حوزه‌های حمل ونقل جاده‌ای، دریایی، هوایی، ریلی، حمل ونقل ترکیبی و هوشمند، راهسازی و راهداری، فنی و عمرانی و همچنین شرکت‌های دانش بنیان ولستارتاپ‌ها حضور دارند.

قربانی گفت: تلاش می کنیم تا با برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی سالانه، شرکت‌های دانش‌بنیان و تولیدکنندگان را در صنعت حمل و نقل با هدف تحقق اهداف وزارت راه و شهرسازی حمایت و تشویق کنیم

سرپرست مرکز ارتباطات و اطلاع رسانی وزارت راه و شهرسازی تأکید کرد: برگزاری پنل‌های تخصصی مرتبط با حمل و نقل و پلاکخوبی روزانه به مراجعه کنندگان در تمام شقوق حمل و نقل در بخش ارتباطات مردمی و برگزاری نشست‌های خبری معاونان وزیر راه و شهرسازی از ویژگی‌های خاص این نمایشگاه است.

بورس

کدام شرکت‌ها سود سهام عدالت را پرداخت نکرده‌اند؟

پرداخت سود سهام عدالت در حالی ممکن است به تعویق بیفتد که علت آن عدم پرداخت سود از سوی شرکت‌ها اعلام شده است.

به گزارش پیام آشنا، آنطور که وزیر اقتصاد اعلام کرده، قرار بود سود سهام عدالت سال ۱۴۰۰، تا پایان آذرماه پرداخت شود؛ موعدی که به گفته رئیس سازمان خصوصی سازی به دلیل عدم پرداخت سود از سوی شرکت‌ها به تعویق خواهد افتاد.

البته پیمان حدادی، مشاور رئیس سازمان بورس روز گذشته بر این موضوع تاکید کرد که شورای عالی بورس تصمیم گرفت سود را در دو مرحله پرداخت کند که مرحله اول تا پایان آذر ماه و مرحله دوم پایان اسفند ماه خواهد بود. در این میان درحالی به مهلت قانونی شرکت‌ها برای پرداخت سود اشاره شد است که اطلاعات کدال نشان می‌دهد تاکنون ۳۰ شرکت باید سود خود را واریز می کردند که تعدادی از آن‌ها هنوز اقدامی در این راستا انجام ندادهاند.

بنابر اطلاعات ثبت شده در کدال، در جدول فوق سال مالی شرکت‌هایی که در ردیف یک ۱۷۱ قرار دارند، سال گذشته بوده و مهلت قانونی آن‌ها برای پرداخت سود تا کنون به اتمام رسیده است اما تعدادی از این شرکت‌ها هنوز سود را نه به سهامداران حقوقی (ممنوعالی که روش غیرمستقیم را برای مدیریت سهام عدالت خود انتخاب کرده‌اند) و نه به سهامداران حقیقی (ممنوعالی که روش مستقیم را برای مدیریت سهام عدالت خود انتخاب کرده‌اند)، پرداخت نکرده‌اند. برای مثال سال مالی فخوز اسفند سال ۱۴۰۰ بوده و این شرکت بر اساس تصمیم مجمع تا مرداد سال جاری موظف به پرداخت سود به سهامداران حقیقی و حقوقی ها بوده اما تاکنون به تعهد خود در مورد سهامداران سهام عدالت عمل نکرده است. مجمع ورنا تا کنون برگزار نشده است و بتوجه‌ا تا دی ماه فرصت پرداخت سود به سهام داران را دارد. مجتمع فولاد ورامین برگزار شده و این دو شرکت تا دی ماه فرصت دارند سود سهام داران حقوقی را پرداخت کنند اما سود سهامداران حقیقی را که مهلت پرداخت آن گذشته، هنوز واریز نکردند.

مجمع فارس خرداد سال جاری برگزار شده است و این شرکت تا پنجم دی ماه برای پرداخت سود سهامداران حقیقی فرصت دارد و سود سهامداران حقوقی را باید خرداد سال اینده پرداخت کند.

شرکت‌هایی که در ردیف ۲۳ تا ۲۸ قرار دارند، مهلت آن‌ها برای پرداخت سود سهامداران حقیقی به پایان رسیده است درحالی که برای پرداخت سود سهامداران حقوقی فرصت دارند. شرکت‌هایی که در ردیف ۲۹ تا ۳۱ قرار دارند همچنان از مهلت قانونی برای پرداخت سود برخوردارند. البته مخابرات ایران (اخابر) به دلیل عدم پرداخت سودهای سال ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ نیز به عنوان شرکت متخلف شناخته شده است. سایر شرکت‌هایی که در ردیف‌های ۳۲ و ۳۵ جدول قرار گرفته‌اند نیز سودی تقسیم نکرده‌اند. ردیف ۳۶ هم اسلاب بورسی نیست و اطلاعاتی در کدال نداشت. به طور کلی رنگ سبز در جدول فوق به معنای آن است که از مهلتی که شرکت باید سود پرداخت می کرد گذشته است. رنگ زرد بدان معنا است که هنوز فرصت پرداخت سود دارند اما از آن‌ها درخواست شده است که سود خود را زودتر پرداخت کنند و رنگ قرمز به معنای آن است که برای پرداخت سود فرصت دارند. البته آخرین اخبار حاکی از آن است که بانک ملت، بانک تجارت، پتروشیمی تندگویان، بانک صادرات، پست بانک، پارس سویچ، نیروترانس و حمل و نقل پتروشیمی سود خود را به صورت کامل پرداخت کرده‌اند و ملی مس نیز تا کنون ۲۵۰۰ میلیارد تومان سود از ۱۰ هزار میلیارد تومانی که باید پرداخت کند را پرداخت کرده است.

وزیر کار در مورد کالابرگ گفت: کسانی که احساس می‌کنند به جای یارانه نقدی به کالا نیاز دارند، قبل از موعد یارانه می‌توانند از طریق حساب پشتیبان ۱۱ قلم کالای لسلمی مورد نیاز خود را دریافت کنند.

وزیر کار خبر داد؛

اعطای ۱۱ قلم کالا در طرح کالابرگ

به گزارش پیام آشنا، سید صولت مرتضوی دیروز به مناسبت هفته پژوهش و در جلسه تقدیر از پژوهشگران برتر زیرمجموعه‌های وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در جمع خبرنگاران در مورد قول برای اختصاص سهام عدالت به جامعه‌دارگان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی اظهار کرد: همه کسانی که احساس می‌کنند حقوقی از آنها جا مانده است، می‌توانند به دستگاه‌های اجرایی مرتبط مراجعه و حقوق جامانده خود را پیگیری کنند.

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی تاکید کرد: اگر حقی از آنها تضییع شده است، می‌توانند از دستگاه‌های مرتبط پیگیری کنند.

وی درباره طرح کالابرگ الکترونیکی نیز گفت: یک شبکه ملی اطلاعات ایجاد و طرح کالابرگ الکترونیکی به صورت نمونه و آزمایشی در برخی استان‌ها اجرا شده است که قبل از پرداخت یارانه به مردم، یارانه آنها به یک حساب پشتیبان واریز می‌شود.

مرتضوی افزود: در همین رابطه کسانی که احساس می‌کنند به جای یارانه نقدی باید کالا دریافت کنند، قبل از موعد یارانه می‌توانند از طریق آن حساب پشتیبان ۱۱ قلم کالای لسلمی مورد نیاز خود را دریافت کنند.

وی ادامه داد: مبالغ مورد نیاز برای تهیه قلام لسلمی از طریق شبکه پشتیبان اعتباری تأمین می‌شود و اگر سرپرست خانوار تحت هر شرایطی احساس کرد نیاز به پول نقد دارد، می‌تواند از یارانه نقدی در موعد مقرر استفاده کند، بنابراین استفاده از کالابرگ الکترونیکی و یا یارانه نقدی اختیاری است.

مرتضوی در مورد زمان اجرای طرح کالابرگ الکترونیکی به صورت سراسری، گفت: فعلاً مرحله آزمایشی در سه استان اجرا می‌شود که باید نتایج آن مشخص شود و بعد از مشخص شدن نتایج در صورت موفق بودن به صورت سراسری اجرا می‌شود. دولت در حال بررسی این طرح است و البته زیرساخت‌های لازم را هم برای اجرای این طرح فراهم می‌کند.

معاون وزیر جهاد کشاورزی در کرج:

نتایج تحقیقات کشاورزی به مزرعه نمی رسد

معاون امور زراعت وزارت جهاد کشاورزی با اشاره به اهمیت پیاده‌سازی نتایج فعالیت‌های پژوهشی در بخش کشاورزی کشور گفت: طبق بررسی‌ها بیشتر تحقیقات و پژوهش‌های صورت گرفته در این بخش به صورت عملی به کار گرفته نمی‌شود.

به گزارش پیام آشنا، علیرضا مهاجر دیروز در آیین ملی تجلیل از برگزیدگان بخش کشاورزی و منابع طبیعی کشور و رونمایی از هفت دستاورد جدید دانش بنیان که در موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر کشور مستقر در کرج برگزار شد، افزود: متاسفانه بیشتر تحقیقات کشاورزی در عرصه عمل مورد استفاده قرار نمی گیرد و علوم بینابینی انسانی و فنی کمتر در پژوهش دیده می شود که باید ریکوردهمان را تغییر داده و از آزمایشگاه محوری و مقاله محوری خارج شویم.

او گفت: با توجه به نیازهای مختلف غذایی کشور می بایست از تمام ظرفیت ها از جمله دانشگاه‌ها برای تقویت بخش کشاورزی بهره گرفت. وی با اشاره به اینکه در تولید بذور هیبرید محصولات کشاورزی از دنیا عقب هستیم، تصریح کرد: بایستی در تولید بعضی از بذور محصولات همچون برنج و گلرا کار بیشتری انجام شود که نیاز است در دانشگاه ها روی هیبرید محصولات کار کنند.

معاون وزیر جهاد کشاورزی به اهمیت ارتباط بین تحقیقات در وزارت جهاد کشاورزی و وزارت آموزش عالی اشاره کرد و گفت: انتظار می رود برای ارتقای امنیت غذایی کشور، دانشگاه‌ها به کمک بخش کشاورزی بیایند. مهاجر با بیان اینکه در برخی از قسمت های زراعت خیلی جلو رفته ایم و در قسمت های دیگر هنوز نتوانسته ایم پیشرفت زیادی داشته باشیم، گفت: برای برون رفت از این مشکل بایستی مقاله محوری تبدیل به انتقال فناوری در سطح مزرعه شود ضمن آنکه کشاورز محوری در نگاه نخست قرار گیرد.

او گفت: بایستی نتایج یافته های علمی را از سطح آزمایشگاه و تحقیق به بخش کشاورزی انتقال داده و به اجرا درپیاورید تا شاهد تغییر و تحول در این بخش باشیم.

معاون وزیر جهاد کشاورزی در امور زراعت گفت: آینده کشاورزی بر روی محصولات هیبرید خواهد بود و بذور آبی کم که از دسترس خارج می شود ضمن آنکه در بذر و تولید، بوجا خیلی عقب هستیم.

وی افزود: سالانه حدود ۴.۵ میلیون تن سویا در کشور برای بخش طیور نیاز داریم که شرایط کشور از لحاظ بذر آبی و کشت تابستانه این محصول راساخت می کند ونیاز است بر روی زرم پلاسم این محصول کار بیشتری شود.

مهاجر گفت: باید جامع نگری در تحقیقات کشاورزی را دوباره شروع کنیم و اگر یک محقق، یک نوع بذر را معرفی می کند باید نوع سم و کود متناسب به آن، زمان کاشت و میزان آبیاری را نیز بدهد و به بهره برداره معرفی کند تا کشاورز دچار مشکل نشود.

ربیعی خبر داد:

جذب ۱۴ هزار نیروی کار توسط واحدهای دانش بنیان البرز

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان البرز با اشاره به توسعه واحدهای دانش بنیان در سال های اخیر اعلام کرد: این شرکت‌ها تاکنون موفق به جذب ۱۴ هزار و ۴۲۷ نیروی کار متخصص و ماهر در البرز شده‌اند.

به گزارش پیام آشنا، رامین ربیعی افزود: اکنون ۱۷۱ شرکت دانش بنیان با سرمایه گذاری ۵۷ میلیارد و ۶۹۵ میلیون ریال در استان البرز فعالیت دارند ضمن آنکه ۹۳ واحد دیگر با اشتغالزایی ۶ هزار و ۳۶۲ نفر جواز تاسیس دریافت کرده اند.

رئیس سازمان صنعت ، معدن وتجارت استان البرز گفت : میزان سرمایه گذاری واحدهای دارای مجوز تاسیس دانش بنیان این استان افزون بر ۱۳۱ میلیارد و ۵۳۱ میلیون ریال برآورد شده است.

وی گفت: از مجموع شرکت های فعال دانش بنیان استان البرز، ۳۴ واحد دانش بنیان در شهرستان اشتهارد، ۲۳ واحد در شهرستان کرج ، ۱۹ واحد در شهرستان ساوجبلاغ، ۱۴ واحد در شهرستان نظرآباد و سه واحد در شهرستان فردیس فعال هستند.

رئیس سازمان صنعت ،معدن و تجارت البرز ادامه داد: از کل ۱۷۱ واحد دانش فعال این استان ، هشت واحد در بخش فناوری زیستی ، ۲۸ واحد در بخش دارو و فرآورده های پیشرفته حوزه تشخیص و درمان ، ۴۱ واحد در زمینه مواد پیشرفته و محصولات مبتنی بر فناوری های شیمیایی ، ۵۵ واحد در بخش ماشین آلات و تجهیزات پیشرفته ، ۱۲ واحد در زمینه وسایل ، ملزومات و تجهیزات پزشکی و ۲۷ واحد در بخش برق و الکترونیک ،فوتونیک ،مخابرات و سیستم های خودکار روند تولید را طی می کنند.

وی گفت : باتوجه به اینکه استان البرز در سال های اخیر به قطب تولید محصولات دارویی کشور تبدیل شده است و تنها شهرک تخصصی دارویی کشور در این استان قرار دارد به همین دلیل بیشترین جهت گیری سرمایه گذاری تولیدی به سمت دارو و فرآورده های پیشرفته حوزه تشخیص و درمان (بستنتیک ،گیاهی-طبیعی سلولی و مهندسی بافت وبیونکنولوژی) است.

رئیس سازمان صنعت، معدن و تجارت البرز ادامه داد: ربیعی گفت :حمایت های دولت از شرکت های دانش بنیان شامل معافیت از پرداخت مالیات ، عوارض حقوقی گمرکی و سود بازرگانی، عوارض مالیاتی به مدت ۱۰ سال و اعطای تسهیلات کم بهره بلند مدت با کوتاه مدت است .

دانش بنیان ها به شرکت هایی گفته می شود که دانش و فناوری، جزیی جدایی ناپذیر از دارایی آنها است . این گونه مراکز در ایران به صورت شرکت ، مؤسسه خصوصی یا تعاونی اداره می شوند.

نحوه اعطای وام به شرکت‌های آسیب‌دیده از محدودیت اینترنت

صندوق نوآوری و شکوفایی نحوه حمایت از کسب و کارهای اینترنتی دانش بنیان را اعلام کرد.

به گزارش پیام آشنا، حدود سه ماه است که برای نو پلتفرم خارجی اینستاگرام و واتس آپ بنابر تصمیم نهادهای ذی ربط محدودیت‌هایی ایجاد شد و در این فاصله بخشی از کسب و کارهای اینترنتی به دلیل شرایط به وجود آمده با مشکلات معیشتی روبه رو شدند بر این اساس، مسئولان وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات طی ماه‌های اخیر بر لزوم حمایت از کسب و کارهای دیجیتال تأیید کردند و بسته حمایتی ویژه‌ای را برای کسب و کارهای اینترنتی در نظر گرفتند.

بسته حمایتی مذکور شامل ۱۴ ماده و ۳۰ نوع حمایت دولتی برای حمایت از کسب و کارها است و مواردی را مانند تأمین منابع برای تجهیزات مورد نیاز سکوهای مشمول، تسهیل مجوز کسب و کار، حفظ حریم خصوصی کسب و کارها و کاربران، ارائه خدمات دولتی در سکوهای مشمول و تسهیل استقرار سکوهای مشمول در یارک های علم و فناوری برای کاربران و پلتفرم های داخلی درنظر گرفته است.

در بخش مربوط به تأمین منابع برای تجهیزات مورد نیاز سکوهای مشمول اعلام شده بود تسهیلاتی از صندوق نوآوری و شکوفایی به سکوها برای توسعه زیرساخت‌های خود ارائه می شود؛ به عبارتی صندوق نوآوری و شکوفایی صندوق‌های پژوهش و فناوری و صندوق کارآفرینی امید موظف‌اند تسهیلات لازم و با حداقل سود را جهت تأمین امکانات، تجهیزات شبکه، تجهیزات ذخیره‌سازی و پردازش داده‌ها، برای ارائه دهندگان خدمات ابری و مراکز داده‌ای که به سکوهای مشمول ارائه خدمت می‌کنند، در چارچوب اساس نامه خود فراهم کنند.

در همین رابطه به تازگی سازمان فناوری اطلاعات ایران اعلام کرده است که بنبال تصویب «آیین‌نامه حمایت از سکوها و کسب و کارهای اقتصاد دیجیتال» که با هدف حمایت از رشد و توسعه فضای کسب وکارهای دیجیتال کشور و توسعه اقتصاد دیجیتال به امضای معاون اول رئیس جمهور رسید، صندوق نوآوری و شکوفایی به عنوان یکی از دستگاه‌های متولی، جزییات حمایتی خود را تشریح کرد.

پایه و اساس حمایت صندوق نوآوری و شکوفایی بر مبنای اعطای تسهیلات است و شامل آن دسته از شرکت‌های دانش بنیانی است که در یکی از چهار حوزه پلتفرم‌های کاربردی و کسب‌وکاری، نرم‌افزارهای محتوامحور، آموزش مجازی یا صنعت بازی‌های اینترنتی مشغول به فعالیت هستند و بازاریابی و فروش محصولات آنها از طریق پلتفرم های خارجی صورت می‌گرفته است، اما به دلیل بروز محدودیت‌های اخیر در اینترنت کشور با مشکل مواجه شده‌اند.

به همین منظور، صندوق نوآوری و شکوفایی در بسته حمایتی خود برای هر شرکت تا ۱۰ میلیارد تومان تسهیلات در نظر گرفته است که با نرخ ترجیحی و بصورت یکجا پرداخت می‌شود و بازپرداخت آن در یک دوره ۱۲ ماهه در نظر گرفته شده است. مبلغ تسهیلات هر شرکت نیز معادل شش برابر مجموع هزینه‌های حقوق و دستمزد شرکت بر اساس لیست بیمه مهرماه ۱۴۰۱ مورد محاسبه قرار می گیرد اما سقف وام برای شرکت‌های دانش بنیان تا مبلغ یک میلیارد تومان است که به طور مستقیم توسط صندوق نوآوری و شکوفایی به شرکت‌ها اعطا خواهد شد.

در این میان، شرکت‌هایی که میزان تسهیلات آن‌ها بیش از یک میلیارد تومان باشد، برای دریافت تسهیلات از محل منابع لهرمی صندوق نوآوری و شکوفایی به شبکه بانکی معرفی خواهند شد. همچنین تسهیلات شرکت‌های خلاق نیز تا سقف ۳۰۰ میلیون تومان است که از طریق عاملیت صندوق‌های پژوهش و فناوری پرداخت می شود. صندوق نوآوری و شکوفایی برای تشخیص آسیب‌دیدگی شرکت‌ها، ملاک‌هایی را مد نظر قرار داده است که عبارت از: کاهش حداقل ۲۰ درصدی تعداد نصب، کاربر فعال، میزان بازدید یا ترافیک داده درمهر ۱۴۰۱ نسبت به مرداد ۱۴۰۱ است و این تسهیلات شامل شرکت‌هایی می‌شود که دارای سوابق فروش هستند و فروش سال گذشته آن‌ها کمتر از ۵۰ میلیارد تومان باشد.

قابل ذکر است، تسهیلات اعطایی از طریق صندوق نوآوری و شکوفایی و صندوق‌های پژوهش و فناوری با نرخ ۹ درصد و با حداقل تضامین و وثایق مورد نیاز و از طریق بانک‌های همکار صندوق با نرخ ۱۲ درصد پرداخت و بازپرداخت آن پس از گذشت ۶ ماه از تاریخ دریافت تسهیلات توسط شرکت، آغاز می شود. شرکت‌های دانش بنیان می‌توانند از این طریق برای دریافت تسهیلات اقدام کنند.

تامین هزینه شیر خشک و مکمل های غذایی،
برای کودکان معلول ذهنی موسسه خیریه کهریزک
مشارکت از طریق کد دستوری:
*۷۳۷*۷۰۰ #
*۷۸۰*۶۵ #
پرداخت آنلاین

یادداشت

چرا ترمز خوب کار نمی کند؟ (بخش اول)

آیا نرخ بهره ابزار کنترل تورم است؟ بدون تردید! آیا افزایش نرخ بهره روش رایج کنترل تورم در دنیا است؟ بدون تردید. آیا در حال حاضر افزایش نرخ بهره می‌تواند تورم را در ایران کاهش دهد؟ بدون تردید. آیا افزایش قابل توجه نرخ بهره در شرایط کنونی قابل توصیه است؟ تردید داریم.

مدت‌ها است که مباحثه‌ای در میان اقتصاددانان و سیاستگذاران در ایران بر سر نرخ بهره در جریان است. اقتصاددانان کم و بیش معتقد به رویه متعارف سیاستگذاری اقتصاد کلان و روش مرسوم کنترل تورم و همچنین جلوگیری از حمله‌های سفته‌بازانه به بازار ارز و کاهش ارزش پول ملی، غالبا از پایین بودن نرخ بهره اسمی نسبت به تورم و منفی بودن نرخ بهره حقیقی (نرخ بهره اسمی منهای نرخ تورم) ابراز ناخشنودی می‌کنند و چاره کنترل تورم را افزایش نرخ بهره می‌دانند و معمولا کمتر تبصره‌ای به این پیشنهاد می‌زنند.

از طرف دیگر، اقتصاددانانی که کمتر خود را پایبند به تحلیل متعارف علم اقتصاد می‌دانند و علم اقتصاد متعارف را فاقد کاربرد برای حل مسائل اقتصاد ایران و از جمله کنترل تورم می‌دانند (بدون آنکه پیشنهاد مشخصی برای حل مشکل داشته باشند)، با طرح مسائلی مانند حمایت از تولید و نقص بازارها و ضعف کفایل‌های اثرگذاری سیاست پولی مخالف به کارگیری فعال نرخ بهره به‌عنوان ابزار سیاست پولی و کنترل تورم هستند و البته‌ضمن از تبصره برای به‌کارگیری سیاست پولی مطرح می‌کنند، اما این وسط تکلیف تورم و لامذنن دهک‌های پایین درآمدی و البته در حال حاضر حتی دهک‌هایی غیر از دهک دهم) چیست و چه معضلی وجود دارد که استفاده از ترمز نرخ بهره برای کاهش سرعت افزایش قیمت‌ها را فاقد کارآمدی کرده است؟

می‌دانیم که اقتصاد ایران غالبا دچار پدیده سرکوب مالی بوده است. سرکوب مالی به زبان عامیانه به وضعیتی اشاره دارد که نرخ بهره به شکل دستوری و شبه دستوری پایین‌تر از آن چیزی است که عوامل بنیادی ایجاب می‌کند و بطور مشخص از ایران در قالب پایین‌تر بودن نرخ بهره سپرده‌ها و تسهیلات نسبت به نرخ تورم پدیدار شده است؛ با این حال، شکل گرفتن نارزای گسترده در نظام بانکی متاثر از بیماری هلندی دهه۱۳۸۰ ومتعاقب آن، تحریم‌های ابتدای دهه ۱۳۹۰، سبب شد وضعیتی متضاد سرکوب مالی طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶ بروز کند؛ به این معنی که نرخ بهره اسمی و نرخ بهره حقیقی در سطوحی نسبتا بالا قرار گرفت و به‌عنوان یک دوره نادر تاریخی، نرخ بهره حقیقی نه تنها مثبت شد، بلکه در مقاطعی در سطح بسیار بالای نزدیک به ۵ درصد قرار گرفت. این نرخ‌های بالای بهره همراه با رکود تمام بازارها بود؛ اما نتوانست رشد نقدینگی را به‌عنوان یکی از معضلات بنیادین اقتصاد ایران کنترل کند. در یک سال اخیر و به‌ویژه در ماه‌های اخیر فشار قابل توجهی بر نرخ بهره در جهت افزایش ایجاد شده است و بین نرخ‌های رسمی بهره (شامل نرخ سود سپرده‌ها، نرخ سود تسهیلات و حتی نرخ سود بازار بین بانکی) و نرخ تحقق یافته بهره تفاوت محسوسی رخ داده است و می‌تواند در صورت کاهش انتظارات تورمی متاثر از پیشرفت در مذاکرات شرایطی مشابه سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶ تکرار شود و در غیاب پیشرفت مذاکرات وضعیت بغرنج‌تری فرا روی اقتصاد ایران قرار دهد. در تشریح این وضعیت اقتصاد ایران، لازم است سراغ تحلیل تئوریک برویم که ما چه انتظاری برای رابطه نرخ بهره و حجم نقدینگی داریم و چرا آن انتظار تئوریک گاهی محقق نمی‌شود؟ به‌صورت تئوریک، انتظار بر آن است که اگر سیاستگذار اقدامی در جهت افزایش نرخ بهره در پیش بگیرد، بطور معمول باید منجر به کاهش رشد حجم نقدینگی رشد. دلیل آن است که افزایش نرخ بهره از سوی سیاستگذار پولی و به شرط اینکه بانک‌ها و موسسات اعتباری از مقررات نظارتی تبعیت کنند و از سلامت ترازنامه برخوردار باشند، سبب کاهش درخواست وام و تسهیلات و حتی کاهش تمایل بانک به خرید دارایی شده ونتیجه آن کاهش رشد نقدینگی است. در اصل، منطق ورای سیاست پولی انقباضی برای کنترل تورم نیز همین موضوع است. در شرایطی که سیاستگذار پولی اقدامی را انجام می‌دهد که سبب افزایش نرخ بهره می‌شود، درخواست وام و تسهیلات و همچنین خرید دارایی توسط خود بانک کاهش می‌یابد ونتیجه آن کاهش نرخ رشد نقدینگی است ونهایتا کاهش نرخ تورم. اما این به آن معنی است که در شرایط اقتدار نظارتی سیاستگذار و در شرایط سلامت ترازنامه بانک‌ها، بین نرخ بهره و رشد نقدینگی رابطه عکس وجود دارد و در نتیجه به آن معنی است که افزایش نرخ بهره توسط سیاستگذار ابزاری کارآمد برای کنترل تورم خواهد بود. اما چرا در سال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶ که نرخ بهره بعطور قابل توجهی افزایش یافت، نرخ رشد نقدینگی کاهش چندانی از خود نشان نداد و چرا در ماه‌های اخیر که مجددا نرخ بهره تحقق یافته (به نرخ بهره رسمی) افزایش یافته، نرخ رشد نقدینگی در سطوح بالا باقی مانده است و تمایلی به کاهش قابل توجه از خود نشان نمی‌دهد؟ (مختصر کاهش نرخ رشد نقدینگی هم ظاهر امر تبعا با اعمال محدودیت روی رشد ترازنامه بانک‌ها است) در ساده‌ترین بیان، دلیل این موضوع آن است که اقتصاد سیاسی شکل گرفته ورای موضوع پول و بانک و سیاست پولی در طول دهه‌های گذشته، سبب شده است تا عاملان اقتصادی بهره‌مند از منابع بانکی وفاقد حساسیت یا کشش قابل توجه به نرخ بهره پدیدار شوند و همین موضوع توانایی افزایش نرخ بهره در کاهش نرخ رشد نقدینگی را تضعیف کند و حتی در مواردی، نتیجه عکس بدهد. اما منظور از عاملان اقتصادی بهره‌مند از منابع بانکی و فاقد حساسیت به نرخ بهره چیست؟ دسته اول نگاه‌ها و انگیزه‌هایی هستند که تسهیلات می‌گیرند و بعطور ضمنی قرار نیست بازپرداخت کنند که بخشی از تسهیلات تکلیفی هم از همین جنس است، گرچه از نظر حقوقی ظاهرا این چنین نیست. این اشخاص و نگاه‌ها که دارای توان لابی کردن هم هستند با ملاحظات اجتماعی وسیاسی برای آنها نوعی حمایت فراهم می‌کند، بعد از گرفتن تسهیلات چه بعدلیل زیان‌ده بودن فعالیت آنها که قادر به بازپرداخت نیستند و چه به این دلیل که تسهیلات با نرخ بهره پایین برای آنها مهیا می‌شود و لمکان متنفع شدن از عدم بازپرداخت رابرای آنها مهیا می‌کند، در خوانت امهال می‌دهند و این امهال اتفاق می‌افتد. در این موارد با وجود آنکه عملا وام مشکوک‌الوصول است، اما بانک با امهال آن حتی سود دریافت‌نشده تسهیلات را شناسایی و در دفاتر ثبت می‌کند و به اصل تسهیلات می‌افزاید و به این ترتیب در سمت راست ترازنامه بانک مقدار دارایی های بانک افزوده می‌شود (این از همان قلامی است که تحت عنوان دارایی موهومی یا منجمد یا سمی از آن نام برده می‌شود). در سمت چپ ترازنامه بانک نیز چون بانک به سپرده‌گذار تعهد پرداخت سود دارد، سود به اصل سپرده‌ها افزوده می‌شود. آرأنجاکه افزودن سود به اصل سپرده‌ها به معنی بستانکار کردن حساب سپرده‌گذار است، پس نقدینگی خلق می‌شود و از آنجا که بانک عملا سود تسهیلات مذکور را دریافت نمی‌کند تا با وصول جریان نقدی حساب سپرده تسهیلات گیرندگان را بدهکار کند و نقدینگی هدم شود، پس عملا تعهد پرداخت سود به سپرده‌گذار تبدیل به عاملی برای رشد نقدینگی می‌شود و هرچه نرخ سود بالاتر باشد، نقدینگی بیشتری خلق می‌شود. اما چون این گونه تسهیلات گیرندگان عملا تسهیلات را بازپرداخت نمی‌کنند، بلکه مرتب امهال می‌شود، عملا حساسیتی هم به نرخ سود تسهیلات ندارند و افزایش نرخ سود سپرده‌ها و تسهیلات (تازه به شرطی که نظام تصمیم‌گیری حاضر به قبول آن باشد یا بانک‌ها با تدابیری نرخ موثر تسهیلات را افزایش دهند) صرفا سبب افزایش نیروی خلق نقدینگی می‌شود و رشد نقدینگی را تشدید می‌کند.

دکتر تیمور رحمانی
عضو هیات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران
Alborz.payam@gmail.com